

Zapadna kukuruzna zlatica je vrlo invazivna vrsta od velike gospodarske važnosti.

Автор(и): Боряна Катинова, Централна лаборатория по карантина на растенията

Дата: 07.03.2021 Брой: 3/2021

Kukuruzna zlatica (*Diabrotica virgifera virgifera* Leconte) raširena je u Europi – u Austriji, Bjelorusiji, Bosni i Hercegovini, Bugarskoj, Hrvatskoj, Češkoj, Francuskoj, Njemačkoj, Grčkoj, Mađarskoj, Italiji, Crnoj Gori, Poljskoj, Rumunjskoj, Rusiji, Slovačkoj, Sloveniji i Ukrajini. Smatra se da potječe iz Srednje Amerike. Tijekom dvadesetog stoljeća ova je vrsta bila glavni štetnik kukuruza u Sjevernoj Americi. Njegov uzgoj kao monokultura tijekom godina doveo je do širenja areala štetnika koji je kroz međunarodnu trgovinu napustio granice SAD-a.

Kukuruzna zlatica slučajno je nekoliko puta ušla u Europu iz Sjeverne Amerike u razdoblju od 1980. do 2000. godine. Vrsta je postala invazivna i brzo se proširila srednjom Europom tijekom 1990-ih i početkom 2000-ih. Prvi

put je *D. virgifera virgifera* otkrivena u srpnju 1992. godine na području Surčina (Srbija), u blizini međunarodne zračne luke u Beogradu.

Nakon što je ušla u Europu, štetnik se počeo brzo širiti u podunavskoj regiji. U Bugarskoj je utvrđena 1998. godine u sjeverozapadnim i središnjim sjevernim dijelovima zemlje. Svake godine fitosanitarne vlasti provode monitoring štetnika diljem zemlje putem vizualnih opažanja i postavljanja ljepljivih klopki s feromonima i sintetičkim hranilima.

Godine 2003. započeo je intenzivni trening za proizvođače, upoznavajući ih sa štetnikom, rizicima od povećanja njegove populacije i metodama suzbijanja; provedena su ispitivanja za testiranje otpornih francuskih i bugarskih hibrida i sorti kukuruza i sirka.

Godine 2007. uveden je program za suzbijanje daljnjeg širenja *Diabrotica virgifera virgifera*, u skladu s programima država članica EU-a. Unatoč naporima, njezina se rasprostranjenost proteže na gotovo sve regije proizvodnje kukuruza u zemlji. Povećanje populacije štetnika utvrđeno je na malim površinama s kukuruzom uzgajanim kao monokultura u sjeverozapadnoj regiji.

Ekonomski utjecaj pojave ovog štetnika za našu zemlju relativno je nizak. Godine 2015., Odlukom EU-a, monitoring je prekinut.

Domaćini

Glavni domaćin *Diabrotica virgifera virgifera* je kukuruz (*Zea mays*). Odrasli su oligofagi – hrane se ne samo kukuruzom, već i sekundarnim vrstama domaćina – usjevima žitarica, mahunarki i tikvovki. Ličinka je monofag, hrani se isključivo korijenjem kukuruza koje gloda i proždiru.

Biologija i morfologija

U Bugarskoj je kukuruz od velike važnosti kao usjev u mnogim proizvodnim regijama. Povoljna klima pogoduje širenju i razvoju štetnika. Kornjaši se pojavljuju krajem lipnja i mogu se opažati do sredine listopada; odmah počinju s hranjenjem i parenjem. Ličinke se mogu naći od početka svibnja do kraja kolovoza. Štetnik prezimljava u stadiju jajašca u područjima oko kukuruznih polja. Ima jednu do dvije generacije godišnje, a štetu uzrokuju i odrasli i ličinke. Odrasli su žute boje s crnim prugama duž pokrilja, a veličina im doseže 0,7 cm. Ličinke su bjelkaste s tamnom glavom. Mogu se naći u tlu na dubini do 35 cm, ali najčešće naseljavaju sloj do 15 cm dubine.

Simptomi

Novoizlegnute ličinke hrane se uglavnom korijenovim dlačicama. Nakon toga, probijaju se u korijenje i proždiru ga prema bazi biljke, što dovodi do pojave truleži korijena i usporenog rasta i razvoja biljaka. Ličinke se mogu naći u blizini baze rastućeg vrha – opaža se utor, a kasnije se biljka poliježe. Odrasli kornjaši uzrokuju štetu hraneći se uglavnom peludom, cvasti i mladim zrnima.

Širenje i suzbijanje

Iako se ličinke kreću na relativno kratke udaljenosti, odrasli lete na kukuruzna polja i migriraju nekoliko kilometara godišnje. Za praćenje širenja uspješno se primjenjuju žute ljepljive klopke i feromonske klopke. Najpogodnije razdoblje za njihovo postavljanje je početak lipnja. Plodored je učinkovita metoda suzbijanja, a obvezno razdoblje izmjene je najmanje tri godine.